

Székelyország

(«Székely-Udvarhely») (gear icon)

Csik, Háromszék, Marostorda, Torda-aranyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekű újság

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félére 5 K,
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhelyi, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-
takarékpénztári csekk- és kifizetés számla 10489. sz.

Feldult tüzhelyeinkért!

Magyarország vármegyéihez, városaihoz és tehetős társadal-
mához szólunk. Mindazokhoz,
akiket megkimélt a világháboru
pusztító forgataga, akik bár
megfeszült idegzettel, de mégis
távol minden veszedelemtől,
dolgozhattak önmaguknak, ked-
veseiknek.

A nagy magyar Alföld, a Du-
nántul már be volt vetve, a
gyárakban folyt a hasznos hozó
munka, az üzletember meg-
kötötte az üzletét, míg a Kárpát-
okban élet-halálharc dult, hogy
minden élet, minden munka,
minden üzlet, minden család
minden otthona a mienk ma-
rad-e?

A magyar katona és nagy
szövetségesünk világraszóló ereje
visszavetették az ellenséget. Len-
gyelországot felszabadítottuk s
bent Oroszország szívében ker-
getjük már az orosz és a fe-
nyők újra szabad napfényben
fürödve állanak a vérlepett sza-
bad Kárpátokon. De a győze-
lemnek ára is volt! Hőseink
lehetetősége lett a Kárpátok hegye-
völgye, a kegyelet örök földje,
ahová elzarándokol majd az
utód, hogy a névtelen sirokra
lethessen a hála hervadhatatlan
koszoruját.

Az erő, mely „őseinket fel-
hozá Kárpát szent bérére“,
meg is tartotta halálmegvető
hősiességgel a Kárpátokat és
vele Magyarországot: az Alföl-
det, a kincses Erdélyt, a tele-
vény Bánátot és gyümölcsös
Dunántult.

Mienk a győzelem; — óh, de
milyen lehetett volna a pusztu-
lás, ha a győzelem is ennyibe

került. Községek, falvak mentek
tönkre százzámra a Kárpátok-
ban, a kis helységek lakóinak
nincs lakó helye, a tüzhely üsz-
kös téglahalom és hamu lett.
Gránátok furták át az ereszt,
ahol máskor a fecske fészkel,
tűz égette fel a gerendát, ahol
aranyt fényben csillogó kukorica-
sor mesélte eddig, hogy élet,
béke, nyugalom volt.

A Kárpátok népe egész Ma-
gyarországot szenvedett; a Kár-
pátok falvai azért pusztultak el,
hogy Magyarország megmarad-
jon.

Sárosvármegyében 20, Zemp-
lénben 20, Ung vármegyében 5
község és falu pusztult el tel-
jesen, töméntelen ezenkívül a
községek és falvak száma, ame-
lyek részben szenvedtek. Több
mint 5 000 ház semmisült meg.

Nincs igavonó állat, nincs mar-
ha, nincs baromfi, mindent el-
hajtott, elpusztított az orosz. A
mezőt nem lehet felszántani,
a földet bevetni, a gyermeket
iskoláztatni.

Siessünk az érettünk szen-
vedő Kárpátok segítségére.

Az állam megtette, amit tehe-
tett, gondoskodott az első segít-
ségről, gondoskodott arról is,
hogy a feldult tüzhelyek felépül-
jenek.

De Magyarországnak, a ma-
gyar vármegyéknek, városoknak
és társadalomnak nem lehet
közömbös, hogy miként épül-
nek újra a Kárpátok elpusztult
falvai.

Szegény és elhagyott volt ed-
dig ez a vidék, kulturája elma-
radt; a hála érzete, a magyar-
ságszeretete és kegyete köte-

lességgé teszi, hogy gondoskod-
junk róla, hogy többé ne legyen
szegény, elhagyott és kulturát-
lan.

Ujjá, szebbé, jobba egészsé-
gesebbé és magyarrá építjük az
elpusztult falvakat, hogy gyer-
mekei még az unokáknak is
arról meséljenek, hogy milyen
csodát tett a magyar hála és
szeretet.

Magyar óvodák és iskolák tá-
madnak ruthén és tót falvakban
és magyar imával fogja megkö-
szönni a föld szegény népe a
kegyelmes Istennek, hogy a ma-
gyarság szívt feléje fordította
és hogy őt a magyarság szívére
zártá.

Mindnyájunk közös, szent
munkája az, hogy így történjék.

Ezért alakult meg a Háboru-
ban Feldult Tüzhelyeket Ujra-
felépítő Országos Bizottság (Bu-
dapest, Képviselőház), amely
Magyarország gazdasági, techni-
kai és művészi legjobb erőinek
bevonásával, a hatalmas magyar
sajtó támogatásával akarja cél-
ját megoldani.

Ezért fordulunk Magyaror-
szág vármegyéihez, városaihoz
és tehetős társadalomhoz, hogy
segítsenek munkánkban, lássa-
nak el termékenyítő gondola-
tokkal és pénzzel, hogy leroha-
suk hálánkat a Kárpátok népe
iránt és vigyük egy fokkal előbbre
a kultura utján.

A szív szeretetével, a gon-
dolkodás bölcsességével lehet ezt
elérni.

A szeretet és gondolkodás
vezet ahhoz, hogy pénz, pénz
és pénz szükséges ehhez a
munkához.

A Kárpátokban elveszett ked-
veseinek és szívének épít emlé-
ket, aki a Kárpátok népét segíti.

Ha azok a vármegyék, azok a
városok és az a társadalom,
amelyet megkimélt, sőt üzlethez
juttatott a háboru, engedelmess-
kednek a szív és ész szavának,
a Kárpátok elpusztult vidéke
sebb, jobb és magyar lesz.

Budapest-Képviselőház, 1915.
Szent István király napján

A Háboruban Feldult Tüzhely-
eket Ujrafelépítő Országos Bi-
zottság:

Gróf Kuen-Héderváry Károly v.
b. t. t. elnök. Gróf Andrássy Gyula
v. b. t. t. Gróf Apponyi Albert v.
b. t. t. Berzeviczy Albert v. b. t. t.
Gr. Zichy Aladár v. b. t. t. Pe-
kár Gyula orsz. képvis. alelnök.

Hódolat a királynak.

Magyarország összes vármegyéi
Tisza István gróf miniszterelnök ve-
zetésével e hó 2-án hódoló küldött-
ségben voltak a királynál, aki a
schönbrunni kastélyban fogadta hű
magyarjai és horvátjai hódolatát.

A küldöttségben természetesen az
öt székely vármegye is impozáns
részt vett főispánjaival az élén s
tisztelőtükre Bécs város lakossága
és az osztrák kormány nagy ünne-
pességét, Stürggh gróf miniszterelnök
pedig estélyt rendezett.

Gróf Tisza István miniszterelnök
a következő beszédet intézte ő fel-
ségéhez:

Császári és királyi Felség,
legkegyelmesebb Urunk!

Szívünk sugallatát követve, jelen-
tünk meg elsőged színe előtt. Elhoz-
tuk a szívünket, a mely csordultig
tele van a hűségnek, hódolatnak és
hálás szeretetnek érzelmeivel. Őseink-
től örököltük ezeket a szent érzel-
meket; rajongásig felozta mind an-

nak tudata, a mit népei javának szentelt áldásos hosszú életén át Felséged tett értünk és elemi erővel hozzák lelki mélyéből kitörésre a mai nagy idők felemelő benyomásai.

Immár elmúlt egy éve, hogy vivjük az élet-halál harcot a reánk zúdult gonosz szenvedélyek tulerejével. Reánk támadtak minden világtáj felől mind azok, akik békeszeretetünket gyengeségnek vélve, megsemmisítésünkre elérkezettnek látták az időt.

Nagy volt a veszély, óriási a reánk váró feladat. Csak erőnk teljes megfeszítésével, súlyos áldozatok árán lehetett megküzdenünk. Erőnk megfeszítettük; habozást, ingadozást, csüggedést nem ismerve, vittük életünkben fenyegetett, de élni akaró nemzetekhez méltón újra, meg újra harcra erőink legjavát.

A veszteségeket elviseltük, elesett szeretteink emlékét szent kegyelettel vesszük körül. Megsírattuk őket, de az egyest, a családot érő csapások sulya alatt, össze nem roskadunk, mert hiszen a haza forog veszélyben s a hazafinak zugolódás nélkül kell mindenét feláldoznia.

Ezzel az érzulettel vettük fel a reánk kényszerített küzdelmet; ez tartotta fenn lelkiünket, acélozta meg karunkat annak minden megpróbáltatásai között; ez hatja át ma is a lövészárkokban küzdő katonát csak úgy, mint a férjéért, atyjáért, gyermekéért otthon aggódó asszonyt, gyermeket és szülőit.

Mindenki érzi, hogy helyt kell állani és helyt áll mindenki. A megpróbáltatás tűzében minden salaktól megtisztulva, ragyognak elénk a magyar és horvát nemzet hazafiai érényei, ezért nem hagyott el bennünket az Uristen és ha máre szörnyű világháború másodík esztendejének küszöbén győzelmes hadaink hazánk határától mind messzebb üldözve verik az északi kolosszus megszállhatatlan seregét; ha haderőnk aránylag csekély népének sziklaszilárdságában megtörik a bajba került barátot hátba döfni akaró orgyilkos hitvány merénylete; ha annyi vész és dúló harc után büszke önérettel nézhetünk a múltba és bizó reménnyel a jövőbe, úgy legyen ezért mindenképp Istené a hála és a dicsőség!

De engedje meg Felséged, hogy azután azon jötevőnk felé forduljon hálás tekintetünk, akinék atyai szíve megértett bennünket, az épségét és évezredes szabadságát visszanyert magyar államnak méltó helyet biztosított a monarchiában és ezzel évszázados bonyodalmak átkát elhárítva, megvetette egy szebb és boldogabb jövő alapjait.

Most láthatjuk, most tudhatjuk igazán, mi lett volna belőlünk, ha világesemények reánk zúduló e forogtaga e nélkül a belső megifjodás nélkül érte volna a monarchiát?

Ez a diadalmason kiállott erőpróba tárja fel igazát, ennek az új korszaknak egész horderejét. Erősek voltunk, mert egyek lehettünk! Mélyreható

ellentét nem állított közénk többé válaszfalat és a mi ellentétnek látszott, a mindennapi élet kicsinyes bajai, küzdelmei, surlódásai között, varázsütésre tünt el a közös veszély intő szavára. Ennek hatása alatt lelkileg jutottunk egymáshoz közelebb. A magyar nemzet kebelében elhallgatott a pártviszály, háttérbe szorultak a felekezeti, osztály és a nemzetiségi különbségek.

A magyar munkásosztály a többiekkel nemes vetélkedésben veszi ki részét a háború veszélyeiből s a haza hősiességével, vállalva küzdenek különböző népfajokhoz tartozó nem magyar ajkú polgártársaink. Az emberi és hazafi szolidaritásnak magaslatos megnyilatkozása ez. Kell, hogy örökre eltávolítson sok elválasztó korlátot; kell hogy mindannyiunk javára és boldogulására a bizalom és szeretet erősebb kapcsaival fűzőn összebennünket.

A közös dicsőség fényétől övezett, közös vértől áztatott harcmezőkön egymásra találtunk a testvér horvát nemzettel is. Nehéz küzdelmek közös dicsősége s közös áldozatai avattak újból egymás bajtársaivá bennünket. A magyar és horvát hűség és vitéség egyforma fényben ragyog. Felelevenednek legszebb emlékeink. Együtt védjük a trónt és a hazát a keletről jött veszély nehéz évszázadaiban és együtt védjük őket most, a mindakettőnket elsöpréssel fenyegető északi óriással szemben. Együtt jelenünk meg Felséged színe előtt, mert egyek vagyunk nemcsak az alatrvalói hűségben, hanem a kölcsönös megbecsülés, bizalom és ragaszkodás szent érzelmeiben is. Érezzük, hogy összetartozunk és jobban és rosszban egyazon sors osztályrészesei vagyunk.

Felséges Urunk! Hódoló utunk Felséged másik államának fő- és székvárosába hozott bennünket. Örömmel jöttünk ide. Ez a háború megtanított rá, hogy itt is testvérek között vagyunk. Testvérek között, a kik csak egymás erejének mentől szabadabb fejlődésében kereshetik boldogulásukat a monarchia kétállama közötti viszonyban is. A közös veszély, a közös élethalálharc nagy erőpróbája mutatta meg, hogy a felszínen van minden széthúzó tünet, a dolgok mélyében ott él az egymásra utaltság tudata és a szükség percében diadalmason érvényesül, mintha csak az atyai szeretet termékenyitene meg a népek lelkét és keltene azokban visszhangot, a mely Felséged lelkéből árad minden alattvalója felé.

A népeit elválasztó félreértések, az ellentétek sokszor fájhattak Felséged atyai szívének. Legyen hála az isteni gondviselésnek, most a megpróbáltatás perceiben, egy magaslatos érzelemben egyesülve, láthatja őket Felséged a trón számolya körül azzal a fogadalommal, hogy a nagy idők lezajlása után sem felejtjük el azok tanulságait.

Áldjuk a jó Istent, amiért megengedte, hogy élete művének diadal-

mas igazolását megérhette Felséged e nagy idők küzdelmeiben és kérjük őt, hogy tartsa meg Felségedet a nagy harc győzelmes befejeztét követő becsületes béke áldásos korszakában népei javára és gyönyörűségére sokáig!

A zugó éljenzés után a király következőképen válaszolt:

Uralkodói kötelességem — igaz sajnálatomra — a háború kitörése óta megakadályozott abban, hogy magyar székesfővárosomba jöjjenek. Annál nagyobb az örömöm, hogy önök, mint Magyarország és társországai törvényhatóságainak képviselői, az ország minden részéből alóttam itt megjelentek. Hódolatuk kifejezése, mint a magyar és horvát nemzet hűsége és ragaszkodásának újabb fényes megnyilatkozása, mélyen megragad. Uralkodásom legnagyobb örömei közé tartozik, hogy kiváló magyar államférfiak közreműködésével sikerült századokon át megújuló félreértések megszüntetésével a Korona és a Nemzet, valamint a magyar állam és a többi királyságaim és országaim közt az áldásos együttműködést állandó alapon biztosítani. A mai nagy megpróbáltatásokban jobban mint valaha kitért, hogy a kibékítés és kiegyenlítés e műve népeim lelkét, különösen a magyar koronám népeit is teljesen áthatotta. Büszke örömmel látom tündökölni ez óriási harcban a magyar és horvát nemzetek őstől örökölt hadi erényeit és feujulni hőstetteikben e két testvér nemzet régi hadi dicsőségét.

Mély hálával tölt el, hogy az ott-fokozottabb teljesítésével, a háború okozta csapások bátor elviselésével és odaadó, áldozatkész gondoskodással a háború által szerencsétlenekké váltakért hathatósan mozdítják elő ügyünket. Biztos a rehonmaradtak polgári kötelességeik ményem, hogy hősi seregeim hű szövetségeseinkkel együtt kifogják küzdeni a becsületes, tartós, biztosított békét és hogy a magyar állam és a benne egyesült két nemzet, a mostani közös küzdelmek és közös áldozatok által újból megszentelt történeti kapcsolatában a béke áldásait élvezheti.

Bizom a Mindenhatóban, hogy Szent István Koronája, a melyet az elődök bölcsesége és ereje a századok viharain át megtudott őrizni, a mai megpróbáltatások után új dicsőségtől övezve, megnövekedett fényben fog ragyogni a jövő boldogabb nemzedékeknek.

Megjelenésükért és hódolatukért fogadják szíves köszönetemet és vigyék haza a nemzetnek hű és hősiesség magatartásáért szívem mélyéből jövő hálám kifejezését. (Min. eln. sajtóosztály.)

Nyomdásztanulónak egy jóra való, szorgalmas fiut **felvesz** **Betegh Pál** könyvnyomtató-intézetébe Székelyudvarhelyt. **Reál- vagy polgári iskolai két osztályt, avagy algimnáziumot végzetek előnyben részesülnek.**

Szibériában.

Munkásköpenyben
nehéz láncra verve,
Dohos kis szobában
nagy búsan ül a rab.
Sápadt az arca,
könnyes a szeme,
Minden kis madár —
nála boldogabb.

— Csicsergő fecske
és kóválygó sólyom,
Hogy haza jartok,
s házam fölött szálltok,
Mondjátok meg otthon,
mindegyiktek szóljon,
Hogy és mint vagyok,
hogy bús rab vagyok.

Te is légy hirtívő
tovaszálló felhő
Mondd el, hogy hol vagyok,
messze Szibériában
Búuló rab vagyok —
dohos kis szobámban,
Nehéz láncra verve,
szomorú rabságban.

Távol ő lőlük,
muszkák börtönében,
Nehéz láncra verve,
munkásköpenyben.
Dolgozom éjfélig
s kora hajnal kezdem,
Pihenőm két óra,
kis dohos pincében.

Sírok és búsulok
ő éráttuk régen,
Mire kiengednek —
azt már meg sem élem.

Mondjátok meg nekik
nehéz láncra verve,
Dohos kis szobában
nagy búsan ül egy rab.
Sápadt az arca,
könnyes a szeme,
Minden kis madár —
nála boldogabb.

Kérnay Saturnó.

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1915. február 22 én kiadott 131-ik számú veszteség lajstromába foglalt 82-ös ezredbeli tisztek és legénység névsora. (XXXIII. közlemény.)

Kabdebó Alajos szakaszvezető, c. őrmester 10. sz. Csvm. Gyergyótölgyes 1885. hadifogoly. — Kakareaza Dénes pótl. 6. sz. Csvm. Gyergyóholló 1888., meghalt 1914. dec. 1. — Kalányos Tódor 10. sz. Udvm. Oroszhegy 1887. hadifogoly — Kalapács Árpád 12. sz. Udvm. Zetelaka 1895. ms. — Kalapács Árpád 12. sz. Udvm. Zetelaka 1889. ms. — Kántor Jenő 16. sz. Udvm. Magyarzsákod 1892. ms. — Karácson György 3. sz. Csvm. Gyimesközéplak 1888., meghalt 1914. nov. 24. — Karácson Ferenc 10. sz. Udvm. Fenyéd 1888. hadifogoly. — Karácson József c. őrvezető 9. sz. Udvm. Zetelaka 1887.

hadifogoly. — Karácson Péter 4. sz. Csvm. Gyimesbükk 1883. ms. — Karácson Péter (Jánosé) 5. sz. Csvm. Gyimesfőlak 1889. ms. — Karácson István 5. sz. Csvm. Gyimesközéplak 1891. ms. — Karafiat Vencel c. őrzető 5. sz. Wien 1893., meghalt 1914. nov. 26. — Karda Ferenc 9. sz. Csikszentdomokos 1889., meghalt 1915. jan. 6. — Kardalitz János 9. sz. Udvm. Bögöz 1882., meghalt 1914. nov. 21. — Katona Albert 9. sz. Csikszenttamás 1889. hadifogoly. — Kazán Tódor 8. sz. Tordaaranyosvm. Dada 1884. meghalt 1914. dec. 3. — Kecskés Zakariás törzsőrmester 3. sz. Udvm. Rava 1886. ms. — Kelemen Domokos 4. menetz. Udvm. Lövete 1890. ms. — Kelemen Károly 9. sz. Udvm. Parjd 1892. ms. — Kelemen Lőrinc 4. Udvm. Homoródjánosfalva 1892., meghalt 1914. dec. 12. — Kelemen Mózes őrzető 10. sz. Csikcsicsó 1882. hadifogoly. — Kelemen István 2. sz. Bácsbodrogvm. Zenta 1896., meghalt 1914. nov. 22. — Kelemen István 10. sz. hadifogoly. — Kelenta Miklós 7. sz. Udvm. Árvátfalva 1893. ms. — Kemenes Antal 4. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1891. ms. — Kemenes Miklós 5. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1890. ms. — Kemenes István 13. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1891., meghalt 1914. nov. 22. — Kercsa Sándor 19. sz. Udvm. Oklánd 1884. ms. — Keresó Sándor 5. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1892. ms. — Keresó Mihály 8. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1891. ms. — Kerdics Konstantin 10. sz. hadifogoly. — Kerekes Antal 9. sz. Csiktusnád 1893. ms. — Kerekes Ferenc pött. 6. sz. Udvm. Homoród 1893. ms. — Kerekes János 10. sz. Tordaaranyosvm. Mezőkapus 1883. hadifogoly. — Keresz János 10. sz. hadifogoly. — Keresztes Albert pött. 9. sz. Csiktusnád 1884. hadifogoly. — Kerm György 10. sz. Udvm. Székelyszombor 1885. hadifogoly. — Kertész Albert szakaszvezető 8. sz. Udvm. — Nagygalambfalva 1886. ms. — Király István őrzető 10. sz. hadifogoly. — Király István tizedes 10. sz. hadifogoly. — Kirkan István 10. sz. hadifogoly. — Kis Ferenc 3. sz. Csvm. Ditró 1884. ms. — Kis János 5. sz. Udvm. Homoródbene 1886. ms. — Kiss János tizedes 9. sz. Csvm. Gyergyószentmiklós 1881. ms. — Kiss Lajos őrzető 10. sz. Csvm. Gyergyóalfalu 1892. hadifogoly. — Kiss Péter 10. sz. Csvm. Gyimesbükk 1883. hadifogoly. — Köllő Károly 10. sz. Csvm. Ditró 1884. hadifogoly. — Köllő Miklós 7. sz. Csvm. Csomafalva 1892. ms. — Köllő István c. tizedes 10. sz. Csvm. Csomafalva 1890. hadifogoly. — Kolomár Alajos c. őrzető 5. sz. Csikszereda 1886. ms. — Kolombán Antal 2. sz. Csvm. Tölgyes 1898., meghalt 1914. dec. 1. — Kolombán Ferenc 11. sz. Udvm. Farkaslaka 1888. ms. — Konesá Miklós 3. sz. Udvm. Felsőrákos 1884., meghalt 1914. nov. 24. — Konesag Ignác 7. sz. Csvm. Gyergyóalfalu

1890., meghalt 1914. nov. 15. — Kopacz Ferenc 4. sz. Csvm. Gyergyóremete 1889., meghalt 1914. nov. 22. — Kóródi Ferenc 7. sz. Csiktusnád 1887. ms. — Kóródi Ferenc pött. 19. sz. Csikpálfalva 1890. ms. — Kosz József 9. sz. Csikszentdomokos 1883. ms. — Koszta András 5. sz. Csikszenttamás 1891., meghalt 1914. nov. 22. — Kovács Antal 10. sz. Udvm. Felsősfalva 1890. hadifogoly.

Folytatjuk.

Késő ősz van...

Késő ősz van, selyemszálas a mező, Ritka ma már, vagy nincs is tán Igiz szívű szerető. Én is, mint más, hittem egynék, de [hiába, Hűtelen lett, azt tizente : «Másnak nyilik az ő szive virága.»

Késő ősz van, lehült már a falevél... Beleg vagyok, fáj a szívem, „Több tavaszt már nem remél.” Hervadozok, szomorúság a tanyám... Másnak mondott holtamiglant Az, akit én hön szerettem s igazán.

P. Szentmártoni Bálint.

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminiszterium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

XXXV.

Oláh János 62. gye. 1. gépfegyveroszt. Tordaaranyosvm. Mezőkapus 1896. ms. — Oltyán István 62. gye. 11. sz. Marostvm. Harczó 1884., meghalt 1914. dec. 1. — Oltyán Tódor 62. gye. 5. sz. ms. — Oltyán Tódor 62. gye. 5. sz. Marostvm. Mezőrűcs 1889., meghalt 1914. nov. 19. — 30. — Oprean György 62. gye. 8. sz., meghalt kb. 1914.

nov. 30. — Orbán Elek 62. gye. 8. sz. Mtv. Maroskeresztur 1889. ms. — Raczai János 62. gye. pött. Mtv. Nyárádtó 1892. ms. — Palaska János 62. gye. pött. Mtv. Erdőszentgyörgy 1890., meghalt 1914. dec. 1. — 15. — Palkó József 62. gye. pött. Mtv. Magyaró 1891., meghalt 1914. dec. 1. — 15. — Pap Sándor 62. gye. 15. sz., meghalt 1914. dec. 1. — 15. — Pap Ferenc 62. gye. 15. sz. Mtv. Káposztás-szentmiklós 1890., meghalt 1914. dec. 1. — 15. — Papp András pött. 62. gye. 2. pötsz. Mtv. Gernyeszeg 1887. ms. — Papp Demeter pött. 62. gye. 3. pötsz. Mtv. Marosszentanna 1889. ms. Péterfi György 62. gye. pött. Mtv. Csókfalva 1891., meghalt 1914. nov. 19. — 30. — Pool Simon pött. 62. gye. 2. pötsz. Mtv. Nagyerese 1886. ms. — Puskás Jakab 62. gye. pött. Mtv. Magyarfülpös 1892., meghalt 1914. dec. 1. — 15.

Ráti József pött. c. őrzető 62. gye. 6. sz. Mtv. Iszló 1887., meghalt 1914. nov. 19. — 30. — Rittmann Zelig tizedes 62. gye. Mtv. Mezőbánd 1891. ms.

Sára Sándor pött. 62. gye. 6. sz. Mtv. Görgényszentimre 1889. ms. — Serban György tart. szakaszvezető 62. gye. 10. sz. Tavm. Mezőkecze 1883. megs. — Stefan Péter 62. gye. 10. sz. Mtv. Marossámsond 1886., meghalt 1914. dec. 1. — 15.

Szabó Sándor szakaszvezető 62. gye. 15. sz. Mtv. Nyárádmagyaros 1889., meghalt 1914. dec. 1. — 15. — Szász György I. pött. 62. gye. pött. Mtv. Magyaró 1887. ms. — Székely Ferenc 62. gye. 12. sz., meghalt 1914. dec. 1. — 15. — Szövérfi Imre 62. gye. pött. Mtv. Szövérd 1894. ms. — Szűcs János 62. gye. 8. sz. ms. — Szűcs Tódor 62. gye. pött. Mtv. Maroshéviz 1894. ms.

Timár István pött. 62. gye. 14. sz. Mtv. Székelykövesd 1886. ms. — Torjai Károly 62. gye. pött. Mtv. Palotailva 1891., meghalt 1914. dec. 1. — 15. — Török Sándor 62. gye. pött. Marostvm. Szentháromság 1893., meghalt 1915. jan. 19. — 30. — Tóth Vazul 62. gye. pött. Mtv. Sóvárad 1895., meghalt 1914. nov. 19. — 30. — Tóth István 62. gye. 2. pötsz. meghalt kb. 1914. dec. 15.

Ulesán Simon 62. gye. pött. Mtv. Magyarfülpös 1892., meghalt

1914. nov. 19. — 30. — Ungur Paskal 62. gye. 10. sz. Mtv. Nagyerese 1889. ms.

Vajna János tart. c. őrzető 62. gye. 15. sz. Mtv. Gernyeszeg 1889., meghalt 1914. dec. 1. — 15. — Varga Mózes 62. gye. pött. Mtv. Vadad 1895., meghalt 1914. nov. 19. — 30. — Velkeron János 62. gye. 15. sz. Tavm. Marosbogát 1890. ms. — Vulkan János pött. 62. gye. pött. Mtv. Maroshéviz 1887. ms. — Vultu János 62. gye. pött. Mtv. Nagyerese 1891., meghalt 1914. nov. 19. — 30.

(Folytatjuk.)

HIREK.

— **Kitüntetett 82-ösök.** A király Ő Felsége elrendelte, hogy Hiel József hadnagynak az ellenség előtt tanúsított vitéz és bátor magatartásáért a legfelsőbb elismerés tudtul adassék. Továbbá az I. oszt. ezüst vitézségi érmét adományozta Lakatos Menyhért tart. hadnagynak, Domokos Sándor őrmesternek, Haubec Alajos I. oszt. számvevőaltisztnak, Dodra János, Farkas Gergely, Gagy János, Ilyés Ferenc, Kedves Gyárfás, Ráduly Márton szakaszvezetőknek, Antal József, Bokor Sándor, Nagy Ferenc tart. szakaszvezetőknek, Kovács József tizedes, c. szakaszvezetőnek, Bajkó Ignác, László Gergely, Kapusi Lajos, Kendi István, Klepaczki Kasimir tizedeseknek, Deák Adám tart. tizedesnek, Becze József őrzető, c. tizedesnek; a II. oszt. ezüst vitézségi érmét kapták: Borbáth Sámuel, Vegh András tart. zászlósok, Ferencz Bálint, Komáromy Elemér tart. hadapródok, Székely Ferenc tart. törzsőrmester, Imets Ignác, László Ferenc őrmesterek, Csorján Ferenc tart. őrmester, Szabó Elek szakaszvezető, c. őrmester, Antal Adolf, Joó Zsigmond, Makkai Sándor, Pasku György szakaszvezetők, ton Károly, Farkas János, Rokay Sándor tartalékos szakaszvezetők, Bálint Béla, Barabás József, Ágoston Dobai Imre, Ferenczi Ignác, Hegyi Géza, Kiss Sándor, Kiss Márton, Kovács Ignác, Meister Ferenc, Máthé István, Oláh Sándor, Tamás Dávid, Vasas János tizedesek, Gábor Ignác, tart. tizedes, Both Tamás, Gidró István, Kočsis Mihály őrzető, c. tizedesek, Dobay József egyévi önkéntes, c. tizedes, Csizsér József, Fe-

Agrár Takarékpénztár Részvénytársaság Maros-Vásárhelyt Székelyudvarhelyi Fiókinézete

Alaptőke : K 2,500.000.—

Tartalékok : K 1,392.043.36

Eltfogad legelőnyösebb kamatozás mellett moratoriummentes, tehát bármikor (a háború tartama alatt is) telvehető takarékbetéteket. Birto-
kokra ezidőszerint is folyósít törlesztéses és betáblázott váltó-
kölesönöket.

rency Péter, Molnár Mózes, Miklós József, Puskás Jeremiás, Szabó Károly őrzetők, Rózsa Sándor tart. őrzetők, Császár Felix, Kádár Mózes gyalogos, c. őrzetők, Ágoston István, Almási István, Bandi Vencel, Bartos Pál, Béres Lajos, Buslik Béla, Csiki Zsigmond, Dimény János, Ferencz László, Gábor János, Gábor Simon, Gál János, Haba Mihály, János Ágoston, Kelemen Imre, Kozsokár János, Kovács Kálmán, Lőrincz Mihály, Madarász János, Majláth Miklós, Martin György, Máté Imre, Miklós Sándor, Parajdi Károly, Péter Ferenc, Péter Lajos, Pintyó József, Rokovan Ponyitius, Szilágyi Sándor, Tamás András, Tankó János, Tokos András, Varga Miklós, Vári Gergely, Vaspál Áron, Vaszi György, Zsak Ferenc gyalogosok, Musde György, póttart. gyalogos, Györfi János, Vulkán György tisztiszolgák; bronz-vitézségi érmét kaptak: Hembach György őrmester, Benedek Mihály szakaszvezető, Káló József őrzetők, András Ferenc, Baróthi József, Horváth András gyalogosok, Bakk Lőrinc, Karda Mihály pótt. gyalogosok, Dodó Mihály századkürtös.

— **Új táblabíró.** A király Orosz Mihály marosvásárhelyi ítélőtáblai elnöki titkárt bírónak nevezte ki.

— **Bírósági kinevezések.** A király Hampel Endre tordai törvényszéki bírót a marosludasi járásbíró-sághoz, Dr Szabó Alajos csikszere-dai, Dr György József marosvásárhelyi, Dr Gallé Jenő marosvásárhelyi, Dr Dési Ferenc tordai, Nagy Kálmán székelyudvarhelyi törvényszéki bírót mostani székhelyükön VII. fizetési osztályba sorozott törvényszéki bírónak, illetve járásbíró-nak; Szigethy Lajos kovásznai járásbíró-sági, Constantinescu Viktor székelyudvarhelyi törvényszéki, Hor-dósy Lajos marosvásárhelyi albiró-ka, Lutz János marosvásárhelyi al-ügyész, Dr Félegyházy Kálmán szat-márnémeti törvényszéki, Dr Parádi László tordai törvényszéki albirókat, Dr Mikes Jenő kézdivásárhelyi al-ügyész, Lázár Ernő kézdivásárhelyi törvényszéki, Sipos József székely-kereszturi, Ternovszky Ferenc ma-rosvásárhelyi, Dr Pál Gyula székely-udvarhelyi járásbíró-sági, Görög Péter és Szopos Gáspár csikszere-dai, kir. törvényszéki, Dr Bozán Gyula kézdi-vásárhelyi törvényszéki, Dr Enyedy Róbert székelykereszturi járásbíró-sági albirókat — törvényszéki bírók-nak, járásbíróknak, illetve ügyészek-nek; Dr Szabó Géza marosillyei já-rásbíró-sági jegyzőt az alsójárai já-rásbíró-sághoz albirónak nevezte ki.

— **A „Halál-brigád“.** V. Vilmos jönevű színész, aki a világhá-boru kezdete óta az orosz harc-téren van, Gyergyószentmiklóson lakó bátyjának a következő levelet írta:

— Tudatlak, hogy csapataink Lub-lin fölött harcognak. A lublini nehéz-terepet elfoglalásában nagy része van két székely ezrednek. Több al-kalommal fényes tanujelét adta, hogy a „Halál-brigád“ nevet megérdemelte.

Mindég oda vonultatták fel ezt a két székely ezredet, hol a sturmoknak kellett háttérbe szorítani az ellensé- get. Sok küzdelemteljes napja volt a székelyeknek, akik előrevonulá-s közben az ellenség srappell- és grá-nátözönét halálmegevetéssel lépték át. Ahová becsapott a „Halál-brigád“, ott hullott a muszka, s nem tulsok ha azt mondom, hogy az ellenség hanyat-homlok futott vissza ugy-annyira, hogy az üldözés napokig tartott. Attila, Isten ostroma büszke hálával gondolhat a másvilágon fira-ra, akik kardját ezer év múlva is dia-dallal villogtadják a mult és a jövő történelem dicsőségére.

— **Kórházi látogatások.** Ugyan János, Udvarhelyvármegye főis-pánja közli, hogy a marosvásárhelyi cs. és kir. tartalékkórházban elhe-lyezett betegek és sebesültek látoga-tása a legközelebbi hozzátartozóknak csak minden kedden, csütörtökön és vasárnap délután 2—4 óráig van megengedve. Legközelebbi hozzátar-tozóknak szülők, nagyszülők, testvé-rek és házasársak tekintetnek s a nagyszobeni cs. és kir. katonai pa-rancsnokság rendelkezése — ezeknek is hivatalos okmánnyal kell magu-ka-t igazolni, különben a látoga-tást nem lehet megengedni.

— **A marha és a ló ára.** A Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesü-let tudva levően állást foglalt a tenyészállat pusztítás ellen s további korlátokat kért a hivatalos tényezőktől az állattenyésztés védelmére. De maguknak a gazdáknak is át kell látni, hogy a tenyészállatok okta-lan árubabocsátása saját vesztükre megy. A községi gazdasági bizottsá-goknak kell fölvilágosítani az állat-tartó gazdákat, hogy ne adjanak túl a szükséges tenyész állatokon. Igaz ugyanis, hogy most igen jó ára van a marháknak, de téved az, a ki a háboru befejezésére számít s arra gondol, hogy a háboru után olcsó-ban vesz helyette. A ló ára nagyon le fog szállani a háboru után, mert a hadseregtől sok ezer ló szabadul föl, de a marha árának csökkenésére nem lehet számítani. Sőt valószínű, hogy még drágábban kell megsze-rezni a marhát a most eladottak he-lyett. Arra számítani, hogy majd Svájból hoznak be tenyészállatokat, nem igen lehet, mert Svájc sem bír adni a háboru után. Magunkra le-szünk tehát utalva és saját határain-kon belül kell majd gondoskodni az állatállomány pótlásáról.

— **Katonai szállítás.** A m. kir. központi ruhatár Parancsnoksága közli az érdekeltekkel a Marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara által, hogy pályázatot hirdet alsón-házati, kesztyű, lábikravédő, kard-bojt, hátizsák, sarkantyú, zabla, álla-zólánc, kengyelvas, főzőedény, kulacs, lóvakaró, cipész és szabó szerszá-mok, balták, ásók, csákányok, fej-szék, vésők, fűrók, szegek, drótvá-góollók stb., lámpa, jegytok, külön-böző gombok, hevederek, zsinegek, lábnyűg, lópokróc és czővekek, jegy-zékkönyv és lókefék szállítására. A

szállítás határideje október 31. és november 30. Ajánlatok szeptember 13-án délelőtti 9 óráig adandók be fentti Parancsnoksághoz. A részle-tes hirdetmény a kamara helyiségé-ben hivatalos órák alatt megtekin-telhető.

— **Vasadi Istvánnak.** A „Ma-gyarország“ írja: Székely vitéz volt jó Vasadi István; elesett az orosz harc-téren. Pár szóban hőskölteményre való hősiesség önfeláldozás. A székely vitéz halála és temetése megihlette a bajtársak szívét s azok egyike, **Baksai Vince** ezt az ősi székely bal-ladák hangján irt verset küldte haza, Székelyföldre a harc-térről:

Hős Vasadi Istvánt mikor eltemettük.
Körülláttuk sirját.
Mindenik kezében egy marék orosz föld,
Mindenik szemében egyszomoru könnyesepp
Ahogy elsiharta a maga bus so sát.

Orosz mézők felett ha madarak szállanak,
Üzenetet hoznak sok nyugvó magyarnak,
Hogyha szellő támad csak úgy észrevétlen,
Szomoru, merengő, mélcacsendes éjben,
Magyar honvéd lelke holyong ott hazátlan
Fel feltörő csendes, fájó zokogásban.

Vasadi Istvánnak egy pár szál virágot,
Idegen virágot tettünk a sirjára.
És katonamódra elbucszunk tőle,
Rábittuk a sorsát egy arra tévedett
Hazai szellőre.

— **Többtermelés nemesített buzával.** Az országos növényne-mesítő intézet most adta ki jelenté-sét a nemesített buza vetőmagokkal folytatott kísérletekről. A jelentés szerint ez ideig harminc gazda szá-molt be az ország különböző vidé-kein a nemesített búzákkal szerzett tapasztalataikról. Ezek közül a ne-mesített búzák 27 helyen kat. hol-dankint 41—620 kgr. között változó mennyiségben termettek több ma-got, mint a régi búzafajok. Az érte-sítések tulnyomó része 2—300 kgr. magterméstöbbletről számolt be a nemesített búzák javára.

— **Citera.** 2 db tollverős citera szabad kézből, olcsón eladó. Cim: Horváth fogházor Székelyudvarhelyt Király utca 22/b.

— **A székelyudvarhelyi m. kir. áll. kő- és agyagipari szakiskola** igazgatósága készséggel küldi meg értesítőjét az érdeklődő szülőknek.

— **Fajnyulak.** Kiváló szép faj-tiszta sötét és világos ezüstprém nyulak eladók. Cim e lap kiadóhi-vatalában.

Nyomtatta és kiadja **BETEGH PÁL** könyvnyomató int. Székelyudvarhelyt

Szabadalmazott és törvényesen védett

vetőmag csávázószer

„ANTISPORAVITA“

VITA

Hazai és külföldi szaktekintélyek meg-állapították, hogy az **Antispovavita** az összes vetőmag félek-de első sorban az üszög álta-hazánkban állandóan fenyegedett bu-zának csávázására a legmegjele-lőbb és így a mezőgazdaságban nélkülözhetetlen.

Kilója 1 K 40 fillér.

Részletes ismertetővel és használati utasítással szolgálunk a vezérelaru-sítók:

SCHWARZ és TAUBER nagykereskedők' **NAGYKANIZSA.**

Névjegyek, meghi-vók és mindenféle nyomtatványok készül-nek e lap kiadóhivatalába.

NEMESEK

UDVARHELYVÁRMEGYE

NEMES CSALÁDJAI

© Szerkesztette: **Pálma József** © család-történet-író Marosvásárhely, Magyarország címeres könyvének ügy-vezető szerkesztője.

Ára füzve 16 korona. Kapható **Betegh Pál** könyvkiadónál **SZÉKELYUDVARHELYT.** E diszesen kiállított, családi címerekkel dusan illusztrált mű, igen becses család-történeti adatokat foglal magában.